

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite: VN/24846/2023

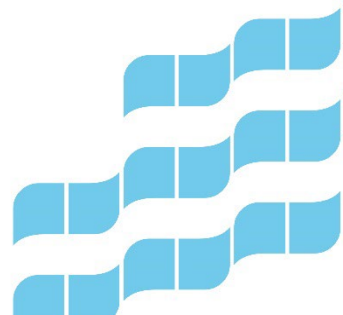
Tampereen kaupungin lausunto valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotisesta suunnitelmasta

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat

Suunnitelmassa on nostettu ansiokkaasti esiin Suomen kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin kannalta keskeiset tavoitteet ja vaikuttavuusodotukset. Yritysten T&K-panostusten merkittävä kasvu sekä niiden kyky kehittyä kestävästi kehitystä tukeviksi innovaatioiksi ja liiketoiminnaksi edellyttää vahvaa yhteistyötä eri tahojen kesken sekä rohkeaa uudistamista. Rahoituksen kohdentamisessa korostetaan muun muassa kilpailullisuutta, pitkäjänteisyyttä, vipuvaikutusta ja ennakoitavuutta. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristöjen kehittäminen edistää parhaimmillaan myös osaamisen houkuttelua ja kehittämistä sekä kasvuyrittäjyyttä. Uutta luovat innovaatiot perustuvat pitkälti kaupungeissa toimiviin tutkimus- ja koulutusorganisaatioihin ja yrityksiin, joten on tärkeää pitää myös huolta koulutuksen perusrahoituksesta sekä T&K-toimintaan kannustavasta julkisesta yrityspalvelusta erityisesti kasvukeskuksissa.

Suunnitelmaluonnos antaa selkeän näkymän yli hallituskausien tavoitteenaan nostaa TKI-rahoitusosuutta suhteessa bruttokansantuotteeseen sekä laajentaa innovaatio-toimintaan osallistuvien organisaatioiden ja TKI-osaajien määrää.

Tampereen kaupungin näkemys on, että suurten kaupunkien rooli innovaatiotoiminnan moottoreina, suunnannäyttäjinä sekä kehittämisen ja yhteistoiminnan kansainvälisestikin näkyvinä alustoina tulee nostaa suunnitelmaan vahvemmin ja vahvistaa myös tehokkaita yhteistyömalleja, sopimuksellisuutta sekä käytettävissä olevia työkaluja kannustamaan yritysten TKI-toimintaa. Kuudella suurimmalla kaupungilla tulee olla edustus tutkimus- ja innovaationeuvostossa. Koko julkisen sektorin voimavarat T&K-toiminnan edistämiseksi on syytä kytkeä kansallisten vahvuuksien kehittämiseen ja kansainvälistymiseen, erityisesti huomioiden julkisen talouden kestävyysvaje ja niukat resurssit. Kaupungit palveluineen tarjoavat vahvistavia voimavaroja kumppanuudessa valtiolle ja tutkimuslaitoksille.

24.5.2024

TRE:2865/02.04.01/2024

Valmisteilla oleva teollisuuspoliittinen strategia tulee kytkeä tiiviisti osaksi monivuotista T&K-suunnitelmaa. Teollisuuspoliittisen strategian onnistumisessa olisi hyvin keskeistä varmistaa, että T&K-toiminta tukee sitä mahdollisimman hyvin, erityisesti koska Suomen julkisen talouden resurssit ovat kansainvälisessä kilpailussa rajalliset.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tuloksena syntyvät innovaatiot ovat tärkeitä uutta yritystoimintaa, tuottavuutta ja kasvua synnyttävä sekä osaajien ja uusien investointien houkuttelun tekijä Suomessa. TKI-panostusten kasvattaminen systemaattisesti, pitkäjänteisesti ja oikealla tavalla kohdennettuna hyödyttää Tampereen kaupunkia, kaupunkiseutua ja koko maakuntaa. Tampereella korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, yritysten ja kaupungin mutkattomat yhteydet ja matalat kynnykset ovat luoneet kansainvälisestikin ainutlaatuisen innovaatioympäristön.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

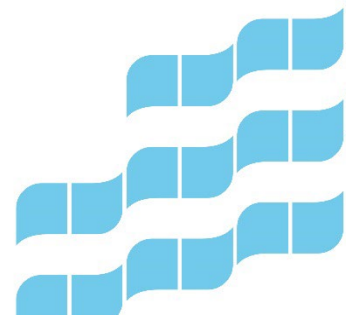
Molemmat esitetyt linjausehdotukset ovat kannatettavia ja perusteltuja. Uudet innovaatiot syntyvät pääsääntöisesti kaupungeissa, ja tunnistamalla erityisesti kaupunkikeihin syntyneet ja syntyvät innovaatioalustat ja -ekosysteemit vahvemmin solmukohtiksi, vetovoimatekijöiksi, kohtaamispaikoiksi ja toimialoja ylittäviksi innovaatioiden edistäjiksi, saataisiin lisää synergiaetuja ja mahdollistavia palvelukokonaisuuksia. Suurimmilla kaupungeilla on ekosysteemisopimusten lisäksi runsaasti muitakin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa edistäviä ohjelmia, hankkeita, alustoja, palveluja ja muita resursseja, jotka kasvattavat kansainvälisesti vetovoimaisia innovaatiokeskittymiä ja tutkimusperusteista liiketoimintaa. Näiden lisäksi kumppanuusverkostoista löytyy järjestöjä ja yrityksiä, joilla on tarjolla palveluja ja tukea yritysten TKI-toiminnan eri vaiheisiin.

Alustat ja verkostot ovat erityisen tärkeitä pk-yrityksille, koska T&K-toiminta on yksinään haasteellista ja vaatii usein myös uutta osaamista yritykseen. Rahoitusta tulee suunnata niin, että yrityksillä on mahdollisuuksia ja kannustimia osallistua tutkimukseen ja tutkimusta soveltavaan kehittämiseen.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- ***Yritysten T&K-investoinnit kasvuun***
- ***Uusia yrityksiä T&K-toimintaan***

Linjaus on kannatettava. Erityisen tärkeää on varmistaa, että julkinen tuki kohdistuu aidosti tuottavuutta lisäävään toimintaan. ON tärkeää, että työvoiman osaamis- ja koulutustasoa nostetaan.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- ***Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta***
- ***Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla***

Linjaus on kannatettava. On hyvä, että suunnitelmassa nostetaan esille tutkijatohtorit ja heidän rahoituksensa. On tärkeää, että mikäli nyt käynnissä oleva tohtoripilotti (1000 uutta tohtoria) on menestys, myös sen jatkosta huolehditaan. Suomi tulee tarvitsemaan jatkossakin lisää tohtoreita, joita on koulutettu myös yritysmaailman tarpeisiin. On tärkeää huolehtia, että koulutusperäisen maahanmuuton sujuvuutta edistetään ja Suomen houkuttelevuuteen panostetaan.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- ***Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit***
- ***Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen***

Suomi on aktiivisesti mukana eurooppalaisessa sirukehityksessä ja Suomesta on tulossa merkittävä osa kasvavaa eurooppalaista sirumarkkinaa. Onkin tärkeää pitää huolta, että erityisesti alan infrastruktuureihin panostetaan. Linjaus on kannatettava, koska riittävä laskentakapasiteetti on tutkimustoiminnan elinehto monella alalla.

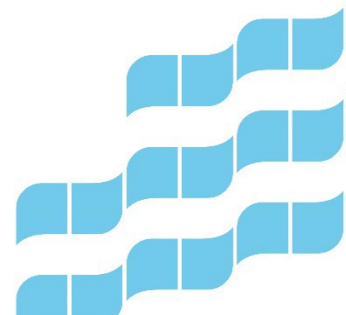
Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- ***EU:n T&K-yhteistyö***
- ***Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö***

On hyvä, että kansainvälisen yhteistyön merkitys on nostettu suunnitelmassa vahvasti esille. Kansallisen vastinrahoituksen lisäys mahdollistaa EU-rahoituksen saantia ja uusien toimijoiden aktivointia. On myös tärkeänä, että ohjelma perustuu jatkossakin kilpailtuun rahoitukseen.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Suomen TKI-suunnitelman strategisena tavoitteena tulee olla pysyvän perustan edistäminen kestäväälle kasvulle ja kilpailukyvyille. Tampereen seudulla uudistuvan ja vihreän siirtymän teollisuuden teemassa edellytetään monipuolisia ja kattavia toimenpiteitä sekä alueen osaamisen kehittymistä esimerkiksi sirukehityksessä ja –suunnittelussa, tekoälyn hyödyntämisessä sekä kaksoiskäyttöteknologioissa.

24.5.2024

TRE:2865/02.04.01/2024

Huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Kansallisen lainsäädännön ja sen tulkinnan tulee tukea TKI-toimintaa ja suunnitelmassa esiin nostettujen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Uudenlainen arvontuonti datasta sekä tekoälyn hyödyntäminen ja datatalouden vauhdittaminen edellyttävät haittaavan lainsäädännön tunnistamista ja sen päivittämistä nykyiseen toimintaympäristöön ja yhteiskuntaan sopivaksi. Suomessa on vahvaa korkean teknologian osaamista, mutta datan ja tekoälyn hyödyntäminen kansantaloudelle merkittäviksi innovaatioiksi on toistaiseksi ollut potentiaalia vähäisempää. Lainsäädännön kehittäminen tukemaan tätä tavoitetta on yrityksille kriittistä. Hallitusohjelmassa mainitun tutkimuslainsäädäntöneuvoston toiminnan käynnistyminen ja ajantasaisen tilannekuvan muodostaminen on erittäin tärkeää.

Lisätietoja

Maggie Keskinen
yhteysjohtaja
Tampereen kaupunki
p. 040 703 1145
etunimi.sukunimi@tampere.fi

